

STRESZCZENIE PRACY DOKTORSKIEJ

Imię i nazwisko autora rozprawy doktorskiej: **Adam Białoń**

Tytuł rozprawy: ***Działalność charytatywna Kościoła greckokatolickiego w diecezji przemyskiej w latach 1918-1939 w kontekście tradycji i wzorców dobroczynności katolickiej***

Promotor: **dr hab. Andrzej A. Zięba**

26 czerwca 2018 r.

Niniejsza dysertacja zawiera analizę działalności charytatywnej Kościoła greckokatolickiego, zakreśloną czasowo do lat 1918-1939, to jest w dobie współistnienia tego Kościoła z państwem polskim, przy czym zamiarem autora było ukazanie specyfiki badanego okresu na szerszym tle dziejów tego zjawiska, zwłaszcza w poprzedzających go czasach austriackich. Przedmiotem badań był również wpływ rzymskokatolickich wzorców na powstawanie różnych inicjatyw dobroczynnych w Kościele greckokatolickim oraz ich roli i znaczenia w rozwoju i funkcjonowaniu kadr diecezjalnych i zakonnych, realizujących te inicjatywy. Analiza skupiła się w szczególności na trzech statutowych instytucjach zajmujących się tą sferą działalności Kościoła: Bractwie św. Mikołaja w Przemyślu, Instytucie Wdów i Sierot po Zmarłych Greckokatolickich Kapłanach Diecezji Przemyskiej oraz Towarzystwie „Eparchialna Pomoc” (Pomoc Diecezjalna).

Praca składa się z dwunastu rozdziałów. W pierwszych trzech przedstawione zostały kwestie istoty chrześcijańskiej dobroczynności, zagadnienia terminologiczne oraz podobieństwa i różnice między działalnością charytatywną Kościoła rzymskokatolickiego a greckokatolickiego. Rozdziały od czwartego do siódmego odnoszą się do zagadnień struktur greckokatolickiej diecezji przemyskiej, rozwoju szpitalnictwa i form działalności dobroczynnej na jej obszarze oraz roli duchowieństwa diecezjalnego i zakonów (głównie żeńskich) w jej organizowaniu i prowadzeniu. Kolejne pięć rozdziałów zawiera charakterystykę wymienionych wyżej trzech statutowych instytucjach charytatywnych. Omówione zostały kwestie zarządzania, struktury i członkostwa, oraz dyskursu wewnętrznego, jaki się w latach 1918-1939 toczył wśród kierownictwa i członków organizacji. Szczegółowo opisana została również sytuacja materialna wymienionych organizacji. Ostatni rozdział zawiera wieloaspektową analizę porównawczą tychże organizacji.

Konstrukcja pracy została dostosowana do jej specyfiki. Zastosowano układ przedmiotowy, pomocny dla wypuklenia cech charakterystycznych poszczególnych instytucji. Czynniki chronologii nie odgrywał w tym wypadku większej roli, gdyż analizowane procesy dokonywały się w stosunkowo krótkim czasie dwóch dekad, a więc niemal równolegle, zaś struktury opisywane w pracy nie ulegały daleko idącym przeobrażeniom. Jest zatem niniejsza praca swoistym studium przypadku, ukazującym świat kościelnej charytatywności w jednym tylko epizodzie czasowym i terytorialnym, ale w kontekście procesów bardziej długotrwałych i ponadregionalnych.

